



**JUDECĂTORIA EDINEȚ  
CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII**

Republica Moldova, MD-4601, mun. Edineț, str. Ștefan Vodă,1  
email: jed@justice.md, Tel.: /+373 246/ 21848  
<https://jed.instante.justice.md/>



nr. 13419, „14” „04” 2025

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova  
Str. Alexandru Lăpușneanu nr.28, mun. Chișinău**

**Copia: Avocat Brînză Sergiu  
Str. Socoleni 23, ap.16, mun. Chișinău  
Contravinient Struncean Eduard  
s.Cepeleuți, r-nul Edineț**

Judecătoria Edineț Sediul Central, Vă expediază anexa dosarului contavențional nr.4d-6/2025 nr. PIGD (4-25047803-28-4d-08042025), demersul Biroului de probațiune Edineț privind înlocuirea sancțiunii contravenționale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității aplicată lui Struncean Eduard Nicolae în arest contravențional, în baza încheierii nr.4d-6/2025 din 11 iulie 2025.

Anexă : anexa dosarului contravențional 4d-6/2025 -97 file

**Președintele interimar al  
Judecătoriei Edineț**

**Bîrsan Ghenadie**

Executor Șef secția penală  
Ira Rotaru



**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA**

*str. Alexandru Lăpușneanu nr.28,  
Chișinău, MD 2004,  
Republica Moldova*

**SESIZARE**

**PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

*prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție*

## **I - AUTORUL SESIZĂRII**

1. Nume/Denumire: **STRUNCEAN**      2. Prenume **EDUARD**

3. Funcția: **Administrator G.Ț. "Struncean Ion Eduard"**

6. Numele și prenumele reprezentantului: **Brînză Sergiu**

7. Ocupația reprezentantului: **Avocat**

## II - OBIECTUL SESIZĂRII

12.

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare exercitarea controlului constitutionalității sintagmelor: **“Condamnatul la muncă neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune”** conținute în art. 194 alin. (1) Codul de Executare, ce prevede:

*“(1) Condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze organul de probațiune despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.”*

**“Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.”** conținute în art. 194 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

*„(2) Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.,”*

**„Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență,,** conținute în art. 194 alin. (5) Codul de Executare, ce prevede:

*„(5) Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut de către organul de probațiune sau, în cazul militarului, de către comandamentul militar, căutarea ei se dispune și se efectuează în condițiile art. 263 din prezentul cod.,,*

***“ Sanctiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”*** conținute în art. 317 alin. (1) Codul de executare, ce prevede:

***“(1) Sanctiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”***

***“ În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii ... cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale.”*** conținute în art. 317 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

***“(2) În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, organul de probațiune înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale. ”***

### **III - CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ**

13.

***La 11.09.2024, prin hotărârea judecătorei Edineț (sediul Central) Struncean Eduard a fost declarat culpabil de comiterea contravenției prevăzute de art. 78<sup>1</sup> Codul contravențional și sancționat sub formă de 40 (patruzeci) ore muncă neremunerată în folosul comunității.***

***Soluția nominalizată a fost contestată de către petent, iar la 03.12.2024, prin decizia Curții de Apel Bălți recursul acestuia a fost respins ca nefondat, cu menținerea hotărârii atacate.***

La **08.04.2025** Biroul de Probațiune Edineț a înaintat Judecătorei Edineț (sediul Central) un demers privind înlocuirea, pentru Struncean Eduard a, sancțiunii din muncă neremunerată în folosul comunității în arest contravențional, care la moment se află pe rol.

În principal, acesta își întemeiază demersul conform prevederilor art. 194 și 317 Codul de Executare.

**La 24.06.2025 Struncean Eduard (prin intermediul avocatului său) a înaintat Judecătorei Edineț (sediul Central) cerere de ridicare a exepției de neconstituționalitate în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.**

Petentul consideră, că conținuturile **art. 194 alin. (1), (2), (5) și al art. 317 alin. (1), (2) Codul de Executare**, potrivit cărora, "condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze organul de probațiune despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.

**Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.**

**Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut de către organul de probațiune sau, în cazul militarului, de către comandamentul militar, căutarea ei se dispune și se efectuează în condițiile art. 263 din prezentul cod.**

**Sanțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.**

**În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, organul de probațiune înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale" sunt, în parte, neconstituționale.**

#### **IV - EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII**

14.

*Imprecizia prin care sunt expuse sintagmele contestate afectează principiul calității și accesibilității normei legale, fapt care vine în contradicție cu art. 23 din Constituție.*

*Sintagmele contestate, care constituie drept temei pentru organul de probațiune de a solicita instanței de judecată înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu arestul contravențional, sunt ambigue, iar aceasta, în consecință, poate conduce la interpretarea extensivă în detrimentul condamnatului.*

*Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit două cerințe față de legi. În primul rând legea trebuie să fie accesibilă. În al doilea rând, aceasta nu poate fi considerată "lege" doar dacă este formulată cu o precizie suficientă, care permite cetățeanului să-și controleze comportamentul: el trebuie să poată prevedea, în cazurile când este necesar și cu ajutorul cuvenit, într-un grad rezonabil, în circumstanțe specific consecințele, care pot surveni în urma acțiunilor sale (HCC 7.99).*

*Art. 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși art. 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea Europeană, prin jurisprudența sa, impune ca normele adoptate de autoritățile publice să fie, inclusiv, sufficient de precise, previzibile și să corespundă principiului reglementării specific.*

*Curtea a constatat, că rigorile impuse de art. 23 alin. (2) din Constituție, precum obligația statului de-a asigura fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile și de a face accesibile actele normative, include principiile Convenției Europene de a asigura precizia, previzibilitatea legii și reglementarea specific (HCC 12/03).*

*Orice act normative trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului.*

*Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor (HCC 13/2015).*

*Pentru a corespunde criteriilor de claritate și accesibilitate, norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.*

*În caz contrar persoana poate pretinde, că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile sale.*

*Curtea Europeană a statuat, că testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă precizie limitele acesteia (Silver și alții vs Regatul Unit, 1983).*

*Potrivit jurisprudenței Curții Europene o normă este accesibilă și previzibilă numai atunci, când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permit oricărei persoane să-și corecteze conduită și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă ... legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile.*

*Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita, pe cât e posibil, insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Păduraru vs România) (HCC 19/2012).*

*Legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică.*

*În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alienate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 23.01.2020).*

*Referitor la securitatea juridică, Comisia de la Veneția a observat, că aceasta "este esențială pentru încrederea în sistemul judecătoresc și în preeminența dreptului".*

*Ea "pretinde ca normele juridice să fie clare și precise și să urmărească asigurarea caracterului previzibil al situațiilor și raporturilor juridice.*

Conceptul de predictibilitate este definit în Dicționarul Explicativ al limbii române ca fiind ceva ce poate fi prevăzut sau prezis. În doctrină, valoarea vizată este aceea a securității raporturilor juridice.

Totodată, în filosofia dreptului, previzibilitatea normativă este baza securității juridice, definită, la rândul ei, ca principiu și exigență a ordinii juridice, condiție a stabilității economice și sociale.

Soluțiile judiciare pronunțate de instanțe, cât și administrația publică efectivă se încadrează conceptual în principiul determinist al previzibilității. Prin accepțiune a termenului, predictibilitatea este asociată unei calități, aceea de fi predictibil, anticipat.

Asociat justiției, dar și actelor administrative, predictibilitatea jurisdicțională apare sub forma unor principii pe care diferitele școli de drept le identifică fie prin Principle of Legal Certainty, fie prin Principio della Certezza del Diritto, fie prin alte denumiri, concepte la origine proprii sistemului de common law, extins ulterior și în sistemul romano-german.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat importanța asigurării respectării cerinței de previzibilitate a legii, instituind în acest sens și o serie de repere pe care legiuitorul național trebuie să le aibă în vedere pentru asigurarea acestor exigențe.

Astfel, în unele cauze<sup>(1)</sup> Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că "nu poate fi considerată ca "lege" decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și regleze conduita. Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat", sens în care "o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie poate apela la consultanță de specialitate - să își corecteze conduita" și atunci când "oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice"<sup>(2)</sup>.

Sub acest aspect, principiul securității juridice se corelează cu un alt principiu, dezvoltat în dreptul comunitar, și anume principiul încrederii legitime.

Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene (de exemplu cauzele Facini Dori c. Recre, 1994<sup>(3)</sup>, Foto-Frost c. Hauptzollant Lübeck. Ost, 1987<sup>(4)</sup>), principiul încrederii legitime impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă<sup>(5)</sup>; de asemenea, impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice, stabilitatea regulilor instituite prin acestea. În

studiul noțiunii de previzibilitate, a fost avută în vedere și întinderea acesteia. Întinderea noțiunii de previzibilitate depinde astfel, într-o largă măsură de conținutul textului respectiv, de domeniul la care se referă și, de asemenea, de numărul și de calitatea destinatarilor săi.

Existența unor posibile surse ale incertitudinii au fost constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în numeroase cauze, ex. cauza Păduraru c. României, 2005<sup>(6)</sup>, în care Curtea a statuat că "în lipsa unui mecanism care să asigure coerența practicii instanțelor naționale, asemenea divergențe profunde de jurisprudență, ce persistă în timp și țin de un domeniu ce prezintă un mare interes social, sunt de natură să dea naștere unei incertitudini permanente și să diminueze încrederea publicului în sistemul judiciar, care reprezintă una dintre componentele statului de drept".

De asemenea, CEDO au evidențiat prezența unor cazuri de lipsă de previzibilitate în situația în lipsei de coerență (Viașu c. României, 2008, și Străin și alții, Păduraru, Porțeanu, Radu) generate de modificările repetate care "au creat un climat de incertitudine juridică", cât și un "echivoc al situațiilor juridice incerte", având un caracter sistemic, pe fondul "imperfecțiunii" în ordinea juridică internă și al "disfuncționalității a legislației române" în anumite materii.

Lipsa de accesibilitate și previzibilitate a dispozițiilor legale a fost și este mai des invocată și în fața Curții Constituționale, care s-a pronunțat, într-o serie de cauze, asupra încălcării acestor exigențe. Studiul predictibilității a relevat în chestiunea predictibilității o evoluție de la o concepție mediată a acestei exigențe către o afirmare directă și de sine stătătoare și din ce în ce mai cuprinzătoare<sup>(7)</sup>.

Concepția mediată se referă la faptul că afirmarea exigenței clarității și exigibilității legii nu a fost realizată în mod direct, independent, ci, prin raportare la articole din Constituție care consacră alte drepturi și libertăți fundamentale, deci indirect. Curtea Constituțională, în Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010 (publicată în M. Of. nr. 584 din 17 august 2010), a decis că "Analiza textelor de incriminare cuprinse în art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2002 conduce la concluzia încălcării prevederilor constituționale și convenționale referitoare la dreptul la un proces echitabil, ca urmare a lipsei de claritate și previzibilitate a normei". O anumită evoluție a concepției Curții s-a constatat prin Deciziile nr. 1 din 11 ianuarie 2012 (publicată în M. Of. nr. 53 din 23 ianuarie 2012) și nr. 494 din 10 mai 2012 (publicată în M. Of. nr. 407 din 19 iunie 2012)<sup>(8)</sup>, unde după ce, în prealabil, în ambele decizii Curtea reține că "orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite cerințe calitative, printre acestea numărându-

71

se previzibilitatea, ceea ce presupune ca acesta să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat", evidențiindu-se astfel faptul că în prima decizie citată că textul "este neclar și imprecis, astfel încât Curtea constată că, în mod evident, legea criticată este lipsită de previzibilitate, ceea ce este contrar dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție", iar în a doua decizie citată, că prevederile legale analizate "nu întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate și sunt astfel incompatibile cu principiul fundamental privind respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție".

Aici, evoluția jurisprudenței este semnificativă: pe de-o parte, se exprimă în mod direct exigența respectării de către orice act normativ a unor cerințe calitative (previzibilitatea, precizia și claritatea), iar, pe de altă parte, această exigență își găsește temeiul, pentru prima dată, în mod direct și de sine stătător în art. 1 alin. (5) din Constituție.

De remarcat însă că, Curtea nu consideră că simpla imprecizie sau lipsă de previzibilitate a legii poate atrage, prin ea însăși, neconstituționalitatea acesteia. Curtea însă a reținut că, imprecizia sau lipsa de previzibilitate a textului de lege supus controlului de neconstituționalitate poate afecta demnitatea umană, valoarea supremă prevăzută la art. 1 alin. (3), sau dreptul la un proces echitabil cuprins în art. 21 alin. (3) din Constituție, deci alte prevederi constituționale decât cele evocate în art. 1 alin. (5).

Necesitatea Curții Constituționale de a alătura încălcarea exigenței clarității și previzibilității legii consacrată de art. 1 alin. (5) din Constituție, unei alte încălcări a unei alte dispoziții constituționale, rămâne, mai mult sau mai puțin, o constantă a jurisprudenței Curții Constituționale.

Dacă la început Curtea Constituțională analiza cerința clarității și previzibilității unei legi prin prisma încălcării diverselor dispoziții constituționale, în prezent această exigență a fost cristalizată din prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție. Pe de altă parte, exigența s-a îmbogățit din punct de vedere substanțial, Curtea Constituțională impunând respectarea unui standard cât mai înalt al calității reglementării.

**Astfel este, absolut, evident că prevederile legale contestate sunt contrare următoarelor deziderate ale Constituției:**

**Art. 1 alin. (3) ( Statul Republica Moldova )**

72

*“Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”*

**Art. 20 ( Accesul liber la justiție )**

*“(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.*

*(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”*

**Art. 54 ( Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți )**

*“(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.*

*(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.*

**(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.**

*(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”*

**Art. 4 ( Drepturile și libertățile omului )**

*“(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.*

*(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”*

**Art. 7 ( Constituția, Lege Supremă )**

*“Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”*

**Art. 16 ( Egalitatea )**

*„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.*

***(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”***

**Art. 21 ( Presumția nevinovăției )**

*“Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”*

**Art. 23 (Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle)**

*“(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.*

*(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”*

**Art. 26 alin. (1)-(2) ( Dreptul la apărare )**

*“(1) Dreptul la apărare este garantat.*

*(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.”*

**Art. 44 ( Interzicerea muncii forțate)**

*“(1) Munca forțată este interzisă.*

*(2) Nu constituie muncă forțată: a) serviciul cu caracter militar sau activitățile desfășurate în locul acestuia de cei care, potrivit legii, nu satisfac serviciul militar obligatoriu; b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiții normale, în perioada de detenție sau de libertate condiționată; c) prestațiile impuse în situația creată de calamități ori de alt pericol, precum și cele care fac parte din obligațiile civile normale, stabilite de lege.”*

**Art. 54 ( Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți)**

*“(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.*

*(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”*

***În opinia noastră, la examinarea demersului Biroului de Probațiune Edineț, în coroborare, prevederile legale contestate, fiind aplicabile aceleași spețe, generează o incertitudine juridică, deoarece nu sunt suficient de clare și explicite următoarele chestiuni juridice fundamentale:***

***1. Ce ar defini o eschivare a contravenientului sancționat cu muncă neremunerată în folosul comunității de la executarea pedepsei (limitele faptice ale acesteia)?***

***2. Motivele pentru care persoana sancționată cu muncă neremunerată în folosul comunității nu execută pedeapsa (plauzibile sau negative)?***

***3. La a cui citare condamnatul la muncă neremunerată în folosul comunității, este obligat să se prezinte la organul de probațiune?***

***4. În ce perioadă de timp (limitele acesteia) și unde (la ce organ) trebuie să se prezinte condamnatul la muncă neremunerată în folosul comunității, pentru a fi luat la evidență?***

***5. Care dintre cele două alineate, cu conținut antagonist, ale art. 317 prevalează?***

**6. Nu au fost înlăturate și persistă paralelisme juridice fundamentale aplicabile speței stipulate de legislația execuțională, penală și contravențională**

**V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII**

15.

**1. Exercițarea controlului constituționalității sintagmelor:**

**“Condamnatul la muncă neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune”** conținute în art: 194 alin. (1) Codul de Executare, ce prevede:

*“(1) Condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze organul de probațiune despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.”*

**“Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.”** conținute în art. 194 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

*„(2) Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.,”*

**„Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență,, conținute în art. 194 alin. (5) Codul de Executare, ce prevede:**

**„(5) Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut de către organul de probațiune sau, în cazul militarului, de către comandamentul militar, căutarea ei se dispune și se efectuează în condițiile art. 263 din prezentul cod.,,**

**“ Sanctiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.” conținute în art. 317 alin. (1) Codul de executare, ce prevede:**

**“(1) Sanctiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”**

**“ În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii ... cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale.” conținute în art. 317 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:**

**“(2) În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, organul de probațiune înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale. “**

## **2. Constatarea neconstituității sintagmelor:**

**“Condamnatul la muncă neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune” conținute în art: 194 alin. (1) Codul de Executare, ce prevede:**

**“(1) Condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să**

*execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze organul de probațiune despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.”*

**“Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.”** conținute în art. 194 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

*„(2) Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.,”*

**„Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență,, conținute în art. 194 alin. (5) Codul de Executare, ce prevede:**

*„(5) Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut de către organul de probațiune sau, în cazul militarului, de către comandamentul militar, căutarea ei se dispune și se efectuează în condițiile art. 263 din prezentul cod.,”*

**“ Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”** conținute în art. 317 alin. (1) Codul de executare, ce prevede:

**“(1) Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”**

*“ În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii ... cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale.” conținute în art. 317 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:*

*“(2) În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, organul de probațiune înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale. ”*

**VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII**

*16. Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării nu avem.*

**VII – LISTA DOCUMENTELOR**

*17.*

**VIII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA**

*18. Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.*

**Locul: Chișinău, Moldova**

**Data: 24.06.2025**

**Struncean Eduard**

**Sergiu Brînză, avocat**

Dosarul nr. 4d-6/2025 (4-25047803-28-4d-08042025)

## ÎNCHEIERE

11 iulie 2025

mun. Edineț

Judecătoria Edineț, sediul Central

Instanța compusă din:

Președintele, judecător

Grefier

Cu participarea:

Reprezentantului Biroului de Probațiune

Avocatului

Ghenadie Bîrsan

Nicoleta Berliba

Igor Conțu

Sergiu Brînză

examinând în ședința *de judecată publică* demersul Biroului de Probațiune Edineț privind înlocuirea sancțiunii contravenționale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității aplicată lui Struncean Eduard Nicolae în arest contravențional, instanța de judecată –

### **a constatat:**

Biroul de Probațiune Edineț la data de 07.04.2025 s-a adresat în instanța de judecată cu demers privind înlocuirea sancțiunii contravenționale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 40 ore aplicată lui Struncean Eduard Nicolae prin Hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Central, nr. 4-132/24 din data de 11 septembrie 2024, în una mai aspră, sub formă de arest contravențional pe un termen de 15 zile, invocând ca motiv faptului neexecutării benevole a sancțiunii contravenționale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 40 ore de către Struncean Eduard Nicolae.

În cadrul examinării cauzei respective, la ședința de judecată din 24 iunie 2025, Struncean Eduard Nicolae prin intermediul avocatului său Brînză Sergiu, a depus o Sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmelor:

**”Condamnatul la muncă neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune”**

conținute în art: 194 alin. (1) Codul de Executare, ce prevede:

**”(1) Condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze organul de probațiune despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.”**

**”Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.”**

conținute în art. 194 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

**„(2) Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art. 67 alin.(3) din Codul penal.,,**

**„Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență,, conținute în art. 194 alin. (5) Codul de Executare, ce prevede:**

**„(5) Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut de către organul de probațiune sau, în cazul militarului, de către comandamentul militar, căutarea ei se dispune și se efectuează în condițiile art. 263 din prezentul cod.,,**

**”Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.” conținute în art. 317 alin. (1) Codul de executare, ce prevede:**

**”(1) Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”**

**” În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii... cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale.”conținute în art. 317 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:**

**”(2) În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, organul de probațiune înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale”, în temeiul art. 135 alin.1 lit. a) din Constituție.**

**În Sesizarea respectivă a menționat următoarele : ”Prezenta sesizare are ca obiect de examinare exercitarea controlului constituționalității sintagmelor:**

**”Condamnatul la muncă neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune”**

conținute în art: 194 alin. (1) Codul de Executare, ce prevede:

**”(1) Condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune, să respecte modul și**

condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze organul de probațiune despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.”

**”Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.”**

conținute în art. 194 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

„(2) Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art. 67 alin.(3) din Codul penal.,,

**„Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență,,** conținute în art. 194 alin. (5) Codul de Executare, ce prevede:

„(5) Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut de către organul de probațiune sau, în cazul militarului, de către comandamentul militar, căutarea ei se dispune și se efectuează în condițiile art. 263 din prezentul cod.,,

**”Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”** conținute în art. 317 alin. (1) Codul de executare, ce prevede:

”(1) Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”

**” În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii... cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale.”**conținute în art. 317 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

”(2) În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, organul de probațiune înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale.

Circumstanțele litigiului examinat de către instanța de judecată:

La 11.09.2024, prin hotărârea Judecătoriei Edineț (sediul Central) Struncean Eduard a fost declarat culpabil de comiterea contravenției prevăzute de

art. 78<sup>1</sup> Codul contravențional și sancționat sub formă de 40 (patruzeci) ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Soluția nominalizată a fost contestată de către petent, iar la 03.12.2024, prin decizia Curții de Apel Bălți recursul acestuia a fost respins ca nefondat, cu menținerea hotărârii atacate.

La 08.04.2025 Biroul de Probațiune Edineț a înaintat Judecătoriei Edineț (sediul Central) un demers privind înlocuirea, pentru Struncean Eduard a, sancțiunii din muncă neremunerată în folosul comunității în arest contravențional, care la moment se află pe rol.

În principal, acesta își întemeiază demersul conform prevederilor art. 194 și 317 Codul de executare.

La 24.06.2025 Struncean Eduard (prin intermediul avocatului său) a înaintat Judecătoriei Edineț (sediul Central) cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

Potentul consideră, că conținuturile **art. 194 alin. (1), (2), (5) și al art. 317 alin. (1), (2) Codul de Executare**, potrivit căroră, *"condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze organul de probațiune despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.*

*Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.*

*Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut de către organul de probațiune sau, în cazul militarului, de către comandamentul militar, căutarea ei se dispune și se efectuează în condițiile art. 263 din prezentul cod.*

*Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.*

*În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, organul de probațiune înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale" sunt, în parte,*

neconstituționale.

Referitor la expunerea pretinselor încălcări, în opinia avocatului Brînză Sergiu, imprecizia prin care sunt expuse sintagmele contestate afectează principiul calității și accesibilității normei legale, fapt care vine în contradicție cu art. 23 din Constituție.

Sintagmele contestate, care constituie drept temei pentru organul de probațiune de a solicita instanței de judecată înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu arestul contravențional, sunt ambigue, iar aceasta, în consecință, poate conduce la interpretarea extensivă în detrimentul condamnatului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit două cerințe față de legi. În primul rând legea trebuie să fie accesibilă. În al doilea rând, aceasta nu poate fi considerată "lege" doar dacă este formulată cu o precizie suficientă, care permite cetățeanului să-și controleze comportamentul: el trebuie să poată prevedea, în cazurile când este necesar și cu ajutorul cuvenit, într-un grad rezonabil, în circumstanțe specific consecințele, care pot surveni în urma acțiunilor sale (HCC 7.99).

Art. 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși art. 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea Europeană, prin jurisprudența sa, impune ca normele adoptate de autoritățile publice să fie, inclusiv, suficient de precise, previzibile și să corespundă principiului reglementării specific.

Curtea a constatat, că rigorile impuse de art. 23 alin. (2) din Constituție, precum obligația statului de-a asigura fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile și de a face accesibile actele normative, include principiile Convenției Europene de a asigura precizia, previzibilitatea legii și reglementarea specific (HCC 12/03).

Mai menționează că, orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului.

Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complex să prevadă elementele ce disting particularitățile lor (HCC13/2015).

Pentru a corespunde criteriilor de claritate și accesibilitate, norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.

În caz contrar persoana poate pretinde, că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile sale.

Curtea Europeană a statuat, că testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă precizie limitele acesteia (Silver și alții vs Regatul Unit, 1983).

La fel indică că, potrivit jurisprudenței Curții Europene o normă este accesibilă și previzibilă numai atunci, când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permit oricărei persoane să-și corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă ... legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile.

Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita, pe cât e posibil, insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Păduraru vs România) (HCC 19/2012).

Legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică.

În procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alienate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 23.01.2020).

Referitor la securitatea juridică, Comisia de la Veneția a observat, că aceasta "este esențială pentru încrederea în sistemul judecătoresc și în preeminența dreptului".

Ea pretinde ca normele juridice să fie clare și precise și să urmărească asigurarea caracterului previzibil al situațiilor și raporturilor juridice.

Conceptul de predictibilitate este definit în Dicționarul Explicativ al limbii române ca fiind ceva ce poate fi prevăzut sau prezis. În doctrină, valoarea vizată este aceea a securității raporturilor juridice.

Totodată, în filosofia dreptului, previzibilitatea normativă este baza securității juridice, definită, la rândul ei, ca principiu și exigență a ordinii juridice, condiție a stabilității economice și sociale.

Soluțiile judiciare pronunțate de instanțe, cât și administrația publică efectivă se încadrează conceptual în principiul determinist al previzibilității. Prin accepțiune a termenului, predictibilitatea este asociată unei calități, aceea de fi predictibil, anticipat.

Asociat justiției, dar și actelor administrative, predictibilitatea jurisdicțională apare sub forma unor principii pe care diferitele școli de drept le identifică fie prin *Principie of Legal Certainty*, fie prin *Principio delia Certezza del Diritto*, fie prin alte denumiri, concepte la origine proprii sistemului de common law, extins ulterior și în sistemul romano-german.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat importanța asigurării respectării cerinței de *previzibilitate a legii*, instituind în acest sens și o serie de repere pe care legiuitorul național trebuie să le aibă în vedere pentru asigurarea acestor exigențe.

Astfel, în unele cauze Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că "nu poate fi considerată ca "lege" decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și regleze conduita. *Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat*", sens în care "o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie poate apela la consultanță de specialitate - să își corecteze conduita" și atunci când "oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice.

Sub acest aspect, principiul securității juridice se corelează cu un alt principiu, dezvoltat în dreptul comunitar, și anume principiul încrederii legitime.

Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene (de exemplu cauzele *Facini Dori c. Recre, 1994, Foto-Frost c. Hauptzollant Lübeck. Ost, 1987*), principiul încrederii legitime impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă; de asemenea, impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice, stabilitatea regulilor instituite prin acestea. În studiul noțiunii de previzibilitate, a fost avută în vedere și întinderea acesteia. Întinderea noțiunii de previzibilitate depinde astfel, într-o largă măsură de conținutul textului respectiv, de domeniul la care se referă și, de asemenea, de numărul și de calitatea destinatarilor săi.

Existența unor posibile surse ale incertitudinii au fost constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în numeroase cauze, ex. cauza *Păduraru c. României, 2005*, în care Curtea a statuat ca "în lipsa unui mecanism care să asigure coerența practicii instanțelor naționale, asemenea divergențe profunde de jurisprudență, ce persistă în timp și țin de un domeniu ce prezintă un mare interes social, sunt de natură să dea naștere unei incertitudini permanente și să diminueze încrederea publicului în sistemul judiciar, care reprezintă una dintre componentele statului de drept".

De asemenea, CEDO au evidențiat prezența unor cazuri de lipsă de previzibilitate în situația în lipsei de coerență (*Viașu c. României, 2008*, și *Străin și alții, Păduraru, Porțeanu, Radu,*) generate de modificările repetate care "au creat un climat de incertitudine juridică", cât și un "echivoc al situațiilor juridice incerte", având un caracter sistemic, pe fondul "imperfecțiunii" în ordinea juridică internă și al "disfuncționalității a legislației române" în anumite materii.

Lipsa de accesibilitate și previzibilitate a dispozițiilor legale a fost și este mai des invocată și în fața Curții Constituționale, care s-a pronunțat, într-o serie de cauze, asupra încălcării acestor exigențe. Studiul predictibilității a relevat în

chestiunea predictibilității o evoluției de la o concepție mediată a acestei exigențe către o afirmare directă și de sine stătătoare și din ce în ce mai cuprinzătoare.

Concepția mediată se referă la faptul că afirmarea exigenței clarității și exigibilității legii nu a fost realizată în mod direct, independent, ci, prin raportare la articole din Constituție care consacră alte drepturi și libertăți fundamentale, deci indirect. Curtea Constituțională, în Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010 (publicată în M. Of nr. 584 din 17 august 2010), a decis că "Analiza textelor de incriminare cuprinse în art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2002 conduce la concluzia încălcării prevederilor constituționale și convenționale referitoare la dreptul la un proces echitabil, ca urmare a lipsei de *claritate și previzibilitate a normei*". O anumită evoluție a concepției Curții s-a constatat prin Deciziile nr. 1 din 11 ianuarie 2012 (publicată în M. Of. nr. 53 din 23 ianuarie 2012) și nr. 494 din 10 mai 2012 (publicată în M. Of. nr. 407 din 19 iunie 2012), unde după ce, în prealabil, în ambele decizii Curtea reține că "orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite cerințe calitative, printre acestea numărându-se *previzibilitatea*, ceea ce presupune ca acesta să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat", evidențiindu-se astfel faptul că în prima decizie citată că textul "este neclar și imprecis, astfel încât Curtea constată că, în mod evident, legea criticată este lipsită de previzibilitate, ceea ce este contrar dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție", iar în a doua decizie citată, că prevederile legale analizate "nu întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate și sunt astfel incompatibile cu principiul fundamental privind respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție".

Aici, evoluția jurisprudenței este semnificativă: pe de-o parte, se exprimă în mod direct exigența respectării de către orice act normativ a unor cerințe calitative (previzibilitatea, precizia și claritatea), iar, pe de altă parte, această exigență își găsește temeiul, pentru prima dată, în mod direct și de sine stătător în art. 1 alin. (5) din Constituție.

De remarcat însă că, Curtea nu consideră că simpla imprecizie sau lipsă de previzibilitate a legii poate atrage, prin ea însăși, neconstituționalitatea acesteia. Curtea însă a reținut că, *imprecizia sau lipsa de previzibilitate* a textului de lege supus controlului de neconstituționalitate afectează demnitatea umană, valoare supremă prevăzută la art. 1 alin. (3), sau dreptul la un proces echitabil cuprins în art. 21 alin. (3) din Constituție, deci alte prevederi constituționale decât cele evocate în art. 1 alin. (5).

Necesitatea Curții Constituționale de a înlătura încălcarea exigenței clarității și previzibilității legii consacrată de art. 1 alin. (5) din Constituție, unei alte încălcări a unei alte dispoziții constituționale, rămâne, mai mult sau mai puțin, o constantă a jurisprudenței Curții Constituționale.

Dacă la început Curtea Constituțională analiza cerința clarității și

previzibilității unei legi prin prisma încălcării diverselor dispoziții constituționale, în prezent această exigență a fost cristalizată din prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție. Pe de altă parte, exigența s-a îmbogățit din punct de vedere substanțial, Curtea Constituțională impunând respectarea unui standard cât mai înalt al calității reglementării.

În cadrul ședinței de judecată *avocatul contravenientului Struncean Eduard – Brînză Sergiu* a susținut pe deplin cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În cadrul ședinței de judecată *contravenientul Struncean Eduard* a susținut pe deplin cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În cadrul ședinței de judecată *reprezentantul Biroului de Probațiune Edineț – Igor Conțu* a lăsat întrebarea la discreția instanței.

Audiind opinia participanților la proces, studiind sesizarea/cererea depusă privind excepția de neconstituționalitate, materialele cauzei în raport cu prevederile legale ce guvernează speța - instanța de judecată apreciază Sesizarea depusă de avocatul Brînză Sergiu în interesele lui Struncean Eduard, ca fiind întemeiată și care urmează a fi admisă, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu pct. 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova, *judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării scrute asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, scut indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

Iar, potrivit pct.83 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la pct. 82.

Conform dispoziției art. 7 Codul de procedură penală,

(3) *În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.*

(3<sup>1</sup>) *La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) *obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;*

b) *excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;*

c) *prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;*

d) *nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.*

(3<sup>2</sup>) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

(3<sup>3</sup>) *Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin.(31), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.*

(3<sup>4</sup>) *Ridicarea excepției de neconstituționalitate în procedura controlului judiciar al procedurilor prejudiciare nu suspendă examinarea cererilor, a demersurilor, a plângerilor și a recursurilor.*

(4) *Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.*

(5) *Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivînd hotărîrea sa și informînd despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.*

(6) *Hotărîrile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele*

*participante la procesul penal.*

Totodată, instanța remarcă că, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, *Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.*

Potrivit prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. (4) alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, *Rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.*

Prin Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a hotărât: în sensul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) coroborat cu art. art. 20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții: a) *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;* b) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;* c) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;* d) *nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al

dreptului la un proces echitabil.

Referitor la condițiile de admisibilitate ale sesizării instanța de judecată remarcă că, sintagmele:

***”Condamnatul la muncă neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune”***

conținute în art: 194 alin. (1) Codul de Executare, ce prevede:

***”(1) Condamnatul la munca neremunerată în folosul comunității este obligat să se prezinte la citare la organul de probațiune, să respecte modul și condițiile de executare a pedepsei, regulamentul de ordine interioară a organizației în care este antrenat la muncă, să lucreze conștiincios la obiectele la care a fost repartizat, să execute termenul de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității, să informeze organul de probațiune despre schimbarea domiciliului sau despre imposibilitatea temporară de a presta munca.”***

***”Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art.67 alin.(3) din Codul penal.”***

conținute în art. 194 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

***„(2) Dacă persoana condamnată la munca neremunerată în folosul comunității nu execută această pedeapsă sau, în timpul executării, are o conduită necorespunzătoare manifestată prin neîndeplinirea obligațiilor care îi revin sau prin îndeplinirea lor defectuoasă, organul de probațiune adresează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă pedeapsă, în condițiile art. 67 alin.(3) din Codul penal.,,***

***„Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență,, conținute în art. 194 alin. (5) Codul de Executare, ce prevede:***

***„(5) Dacă persoana condamnată la muncă neremunerată în folosul comunității nu s-a prezentat pentru a fi luată la evidență sau a părăsit domiciliul și locul aflării ei nu este cunoscut de către organul de probațiune sau, în cazul militarului, de către comandamentul militar, căutarea ei se dispune și se efectuează în condițiile art. 263 din prezentul cod.,,***

***”Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”*** conținute în art. 317 alin. (1) Codul de executare, ce prevede:

***”(1) Sancțiunea muncii neremunerate în folosul comunității se execută în condițiile capitolului XXI din prezentul cod.”***

***” În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii... cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației***

*contravenționale.*” conținute în art. 317 alin. (2) Codul de executare, ce prevede:

”(2) În caz de eschivare a contravenientului de la executarea sancțiunii, organul de probațiune înaintează instanței de judecată un demers privind înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu o altă sancțiune, în conformitate cu prevederile legislației contravenționale. ”, în temeiul art. 135 alin.1 lit a) din Constituție, constituie obiect al controlului de constituționalitate, întrucât acestea fac parte din categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

Totodată instanța verificând portalul Curții Constituționale, privind faptul înaintării anterioare a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate a art. 194 alin.1), 2), 5) și art. 317 alin. 1) și 2) Cod de executare, a stabilit că, prin Decizia nr. 15 din 07.02.2017, a fost declarată inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 64 alineatul (4) din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 și a sintagmei „sau prin îndeplinirea lor defectuoasă” din alineatul (2) al articolului 194 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004, ridicată de către avocatul Vasile Nicoară, în dosarul nr.1ra-6/2017, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

Totodată în contextul cauzei examinate, instanța consideră necesar de a solicita expunerea Curții Constituționale în contextul sesizării date.

În consecință, instanța de judecată apreciază că în speță, sunt întrunite condițiile stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016, ținând cont de faptul că, obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, fiind o lege organică, excepția fiind ridicată de contravenientul Struncean Eduard prin intermediul avocatului său Brînză Sergiu, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale. Ca urmare, instanța va prezenta Curții Constituționale Sesizarea depusă de contravenientul Struncean Eduard prin intermediul avocatului său Brînză Sergiu.

Urmare a celor invocate, instanța constată ca fiind întemeiată cererea menționată a avocatului Brînză Sergiu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra sintagmelor sus-menționate.

Referitor la suspendarea examinării demersului Biroului de Probațiune Edineț, până la soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională, instanța reține că, potrivit pct. 81 din Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a

exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

Prin urmare, instanța de judecată consideră necesar a dispune suspendarea examinării cauzei, până la exercitarea de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității prevederilor normelor indicate.

În acest context, conducându-se de Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art. 7, art. 342 Codul de procedură penală, instanța de judecată

**dispune:**

Se admite Sesizarea depusă de contravenientul Struncean Eduard prin intermediul avocatului Brînză Sergiu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate menționată în Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate în cauza nr. 4d-6/2025 ( nr. PIGD 4-25047803-28-4d-08042025) la demersul Biroului de Probațiune Edineț privind înlocuirea sancțiunii contravenționale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității aplicată lui Struncean Eduard Nicolae în arest contravențional.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității menționată în Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate depusă de contravenientul Struncean Eduard prin intermediul avocatului Brînză Sergiu.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, Sesizarea contravenientului Struncean Eduard depusă prin intermediul avocatului Brînză Sergiu și anexa la cauza nr. 4d-6/2025 ( nr. PIGD 4-25047803-28-4d-08042025).

Cererea depusă de contravenientul Struncean Eduard depusă prin intermediul avocatului Brînză Sergiu privind suspendarea examinării cauzei nr. 4d-6/2025 (nr. PIGD 4-25047803-28-4d-08042025) la demersul Biroului de Probațiune Edineț privind înlocuirea sancțiunii contravenționale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității aplicată lui Struncean Eduard Nicolae în arest contravențional, până la exercitarea de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității prevederilor normelor indicate, se admite.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,  
Judecător

Bîrsan Ghenadie